
EVROPSKA PRESTONICA KULTURE

dr Tatjana Pivac

Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, Novi Sad

EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

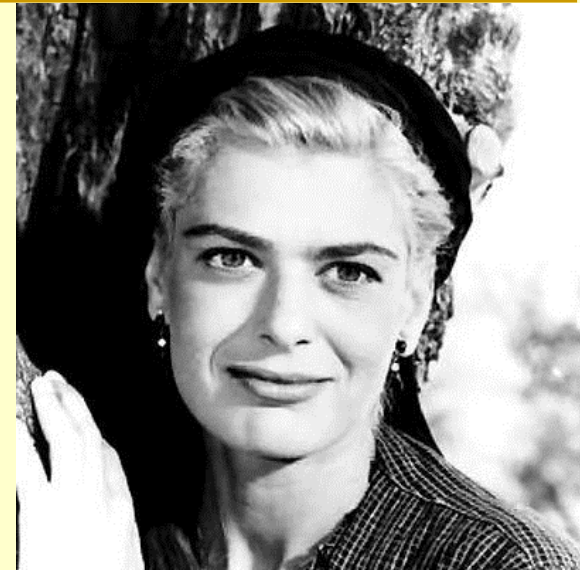
Značaj projekta ECoC/EPK:

- integracija kulture i turizma
- adaptacija postojećih kulturnih ustanova
- velika promocija grada

Cilj:

- bogatstvo i raznolikost evropske kulture
- povezati ljude
- obnavljanje gradova
- poboljšanje imidža u očima svojih stanovnika
- podsticajno okruženje za kreativnog pojedinca
- vitalnost kulturnog života...

- Savet Evropske Unije
- Jedna godina
- 1983. - Melina Merkuri
- 1985. - Atina
- Evropski grad kulture
- 1999.- program promenio naziv

Spisak Evropskih gradova/prestonica kulture:

■ 1985: Atina

Firenca, Amsterdam, Zapadni Berlin, Pariz, Glazkov, Dablin, Madrid, Antverp, Lisabon, Luksemburg, Kopenhagen, Solun, Stokholm, Veimar

■ 2000: Avinjon, Bergen, Bolonja, Brisel, Helsinki, Krakov, Prag, Rejkjavik, Santjago de Compostela

- 2001: Porto, Roterdam
- 2002: Briž, Salamanka
- 2003: Grac
- 2004: Genova, Lil
- 2005: Kork
- 2006: Patras
- 2007: Sibiu, Luksemburg
- 2008: Liverpool, Stavanger i Sandnes
- 2009: Vilnius, Linc
- 2010: Esen (Rurka oblast), Istanbul, Pécs
- 2011: Turku, Talin

2012: Guimarães, Maribor

2013: Marsej, Košice

2014: Umeo (Švedska); Riga (Letonija)

Ove godine:

2015: Mons (Belgija); Plzenj (Češka)

Narednih godina:

- 2016: San Sebastijan (Španija); Vroclav (Poljska)
- 2017: Orhus (Danska), Pafos (Kipar)
- 2018: Levarden (Nizozemska), Valeta (Malta)
- 2019: Matera (Italija), Plovdiv (Bugarska)

- **Evropski mesec kulture (1990)**-zemlje centralne i istočne Evrope

- **arapska prestonica kulture**

- Kairo (1996)
- Tripoli (Libija, 2014), Konstantin (Alžir, 2015), Sfaks (Tunis, 2016)

- **američka prestonica kulture**

- Merida (Meksiko, 2000)
- Colima (2014), Majagez (Porto Rico, 2015)

- EPK-najprestižniji evropski kulturni događaj
- **neophodno** ostvariti određene zahteve:
 - Kvalitetan program manifestacije
 - Podrška javnih vlasti, naročito u pogledu finansiranja
 - Uključivanje socijalnih i ekonomskih interesnih grupa u gradu

dugoročna kulturna, društvena i ekonomska koristi za grad, region, kao i zemlju

- ekonomska
- nacionalni dohodak
- zaposlenost
- uticaj na turističku privredu
poljoprivredu i industriju
- očuvanje tradicije i kulturno-
istorijskog nasleđa
- promena imidža
- promocija
- noćenja

- arhitektonsko zagađenje
- odsustvo planiranja u pogledu
razvoja i gradnje
- zagušenje saobraćaja
- zagađenje eko sistem
- politički interesi
- lokalno stanovništvo
- neadekvatna strategija

1 € uložen

vрати gradu 8-10 €

Najistaknutiji (najučestaliji) programi EPK (ECOC)-prema važnosti:

- Pozorište
- Vizuelne umetnosti
- Muzika
- Ulične parade ili događaji na otvorenom
- Nasleđe i istorija
- Arhitektura

NACIONALIZAM

INTERNACIONALIZAM

Program-teme

- Teme –prepoznatljivost događaja.
- Istanbul (2010.)
 - tema izgrađena oko 4 elementa koja imaju posebno značenje za Istanbul:
 - **Zemlja** - odnosi se na tradiciju i transformacije;
 - **Vazduh** - nebo je poslalo - zajedničko učestvovanje domaćih i stranih muzičara;
 - **Voda** - grad i more - fokusira se na mnoštvo aktivnosti na Bosforu;
 - **Požar** - kovanje budućnosti - fokusira se na moderne umetnosti i događaje za veliki broj stanovnika.

Liverpul je imao teme za svaku godinu od 2003. do 2010.:

2003: Proslava učenja

2004: Vera jednog grada

2005: Liverpool more

2006: performans Liverpula

2007: Liverpoolovih-800 godina

2008: Evropska prestonica kulture

2009: Godina životne sredine

2010: Godina inovacije

1/3 gradova koji su bili EPK su imali samo jednu centralnu temu:

- Umetnost i kreativnost (Avinjon, 2000)
- Putovanje (Đenova, 2004)
- Mostovi u budućnosti (Porto, 2001)
- Kultura i priroda (Rejkjavik, 2000)
- Grad svih kultura (Luksemburg, 1995)

U polovini EPK tema se vezivala za sam grad:

- Brisel (2000) imao je glavnu temu Grad sa 6 pod tema (proslava grada, Re-imag(in)ing the City)
- Prag (2000) imao je tri glavne teme: priča o gradu, grad otvorenih vrata i grad u kome se živi

Nekoliko EPK je uzelo teme po sezoni:

- Bergen (2000) je koristio **proleće**: snovi; **leto**: lutanje; **jesen**: prostori
- Kopenhagen (1996) je koristio nekoliko tema po sezoni: **proleće**-uključivalo je istorijski grad i 20. vek; **leto**-uključivalo je zeleni grad; **jesen**-budućnost i nova Evropa

Kod nekih EPK program je strukturiran oko ključnih reči:

- Krakov (2000) - misli, duhovnost, kreativnost
- Bolonja (2000) - komunikacija
- Helsinki (2000) - inovacije, internacionalizacija, stanovništvo, investicije

-
- Određeni događaji su usmereni na pojedine zvezde-izvođače/ umetnike
 - imena - korišćena kao glavni marketinški alat.
 - Vinsent van Gog (Amsterdam, 1990)
 - Gaudi (Barselona, 2002)
 - Amadeus Mocart (Salzburg i Beč, 2006)
 - Bitlsi -Pol Makartni i Ringo Star (Liverpul, 2008)

tatjana_pivac@yahoo.com

PEČUJ- „grad bez granica”

- ≈160.000 st.
- proglašen 2006. god
- Troškovi:
 - Ministarstvo - 40% (2007-2011)
 - Opština Pečuj - 33% planiranih troškova
 - Ostali prihodi: okrug, regija, partnerski gradovi, EU Melina Merkuri nagrada, sponzori i Nacionalni Kulturni fond.

Glavni razlozi:

- veza između razvoja grada i njegovih kulturnih aktivnosti
- saradnja sa ostalim gradovima koji su aplicirali za istu titulu i da sjedine njihove projekte kao kulturni program
- karakteristike grada

Aplikacija je uključivala pet projekata:

- Kodali Centar (koncertni i konferencijski prostor)
- Žolnaji Kulturni Kvart
- Novi “Veliki izložbeni prostor”
- Regionalna biblioteka i informacijski centar
- Oživljavanje javnih trgova i parkova

rezultati

- 650 projekata (4 675 događaja)
- 780 volontera
- programi sa Esenom (preko 18 projekata) i sa Istanbulom (20) + 12 zajedno
- 70 štandova u Budimpešti
- dobra saradnja sa balkanskim zemljama
- 124 050 turista (rast 27.5% u odnosu na 2009.)
- 72% turista iz drugih krajeva Mađarske
- strani turisti-porast za 71% (u odnosu na 2009.): Nemci, Austrijanci, Italijani, Rumuni.

tatjana_pivac@yahoo.com

TURKU - „Turku u vatri“

- \approx 180.000 st.
- предуслови сprovedени 2003.
- предлог је представљен већу 2004.
- процес избора на националном нивоу -2005., рок март 2006.
- поред Туркуа, још шест градова:
 - Хелсинки,
 - Лаhti,
 - Манта,
 - Оулу,
 - Рованиеми,
 - Тампере.

EU 2007. godine izabralo Turku za titulu ECoC za 2011. godinu

infrastrukturni i dugoročni projekti predviđeni aplikacijom:

- ❑ Istraživanje mogućnosti da se razvije **novi kongresni i muzički centar**
- ❑ Renoviranje i proširenje **Gradske biblioteke**
- ❑ Projekat **kulturnih kvartova**
- ❑ **Transformacija bibliotetskih ogranaka** u dnevne kulturne centre u susedstvu
- ❑ **Razvoj** na obalama reke Aure
- ❑ Stari i Novi Turku, fokusirajući se na transformaciju bivših **industrijskih delova grada** u centre za kreativne industrije.

- Rekonstrukcija Logoma (Logomo) bila je ključni infrastrukturni projekat - značajno mesto kreativnih industrija

rezultati

- 165 projekata (90 međunarodnih)
- 8.000 događaja (5.000 besplatnih)
- budžet = 55,6m € (2008-2012)
- preko 2 miliona poseta
- 77% stanovnika Turkua je posetilo događaje ECoC
- 400 volontera iz Fondacije Turku 2011 na volonterskim programima; preko 13.000 volontera je doprinelo projektima
- 7% povećanja noćenja, 17% -dnevne posete

- >40% stanovnika Turkua - obišli više kulturnih događaja 2011. godine, nego obično
- \approx 51% ispitanika postalo zainteresovanije za kulturni život u gradu

''Mostovi u budućnosti''

''Roterdam je mnoštvo gradova''

”Grac-grad za svakoga”

Kunsthhaus Graz

(popularno nazvan "A friendly alien")

veštačko ostrvo na Muri

MARIBOR2012

Evropska prestolnica kulture

- 405 projekata
- 5624 događaja
- 3.800.000 posetilaca
- Domaći posetioci (54,45%)
- Strani posetioci (45,55%)-Austrija, USA, Francuska, GB, Novi Zeland, Australija...
- Instagram- **800.000 posetilaca**

<http://www.plzen2015.cz/en/>

2015 Pilsen

European Capital of Culture

Tickets for European Capital of City 2015 events are available from:

Meeting Point on Republic Square

[Eventim network](#)

[Pilsen ticket network](#)

selected sales points in the region within the Information Network:

City of Pilsen Information Centre

41 Republic Square, Pilsen

Peklo Culture House, Pobřežní 10, Pilsen

<http://www.mons2015.eu/en>

tatjana_pivac@yahoo.com

BY DATE

[Today](#)
[Tomorrow](#)
[This weekend](#)
[This week](#)
[This month](#)
[All the program](#)

BY CATEGORY

[Exhibitions &
museums](#)
[Art in the city and
trails](#)
[Theatre, Dance](#)
[Festivals & Others](#)
[Music](#)
[Literature](#)
[Festivities and
gastronomy](#)
[Fashion & design](#)
[digital](#)

BY THEME

[Mons 2015 on tour](#)
[Home and away](#)
[The great 8](#)
[The Grand Ovest](#)
[Artistic partners](#)
[Where technology
meets culture](#)
[Places with
ambiance](#)